

י י ד י ש ע

פעסטער צייטונג

דיועס בלאטס ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויף דיועס צייטונג קאמן מאן יעדען מאן פרעסוס פירערן...

Nr. 37. צעהנטער יארהונג פֿעסט, מאָנטאג כ ואדר התל"ח Pest, den 25 März 1878

דער ענגליש-רוסישע קריגע.

דיא פֿאליטישע לאגע אין איראקא איז וועדער איינע זעהר ענדטע געווארדען. דער אים-ברוך דעם קריגענס צווישען ענגלאנד אונד רוס-לאנד איזט אונפֿערמיידליך געווארדען; גראף א-דראשי אינד פירסט ביסמארק זינד נאך אין לעטצ-טעג שטונדע בעמיט; איינע פֿירערליכען פֿער-גלייך צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד צו בעווערן-שטעלליגען אינד דאס צושטאנדע-קאממען דעם קאנדיטעס מאנלך צו מאכען; אבער מאן גלייבט קיינס דאס דיועס פֿירערענס-בעמיינען געלייבט ווערדען — אז לויטעט דיא ערסטע ווענעד דע-פעסטער ללאיד.

טאנטינאפעלס פער שיפֿס צוויק נאך רוסלאנד טראנספארטירען לאססען; דא קאם אבער ענגלאנד אלס פֿירערענס-שארער אונד בעזעצטע דאס מערער הינטער קאנסטאנטינאפעל מיט זיינע צארהלויבען קריגעס-שיפֿען! וואס וויל דא ענג-לאנד דעןן איינעמליך האבען? אפאנאנס האט עס געהייסען ענגלאנד וויל זיינע אינטערטאהנען אין קאנסטאנטינאפעל שייצען; הייסען אבער אים פֿירערען האט דא ענגלאנד פֿיר זיינע אינטערטאה-נען ניכטס מעהר צו בעהיטצען! ענגלאנד מאכט אים בעצט דיא אפאסען שוועריקייטען זאוארל אין בעצט אויף דען קאנגרעס אלס אויך אין היג-זיט אויף דיא איינפֿירונג דעם פֿירערענס-פֿער-טראגעס. דיא איינשיפֿען דער רוסען אין ברוק-דערע אונד אין אונגעמאכטע פֿונקט אים פֿירע-דענס-פֿערטראגע; אינד יעטצט קאמט ענגלאנד אינד וויל דא איינשיפֿען דער רוסען אין ברוק-דערע ניכט צולאסען! ענגלאנד זאלטע דאך אפֿען ערקלערען; וואס עס דעןן איינעמליך וויל? געייטען אינד דער טויט-קאנאל, דערען בע-הירונג ענגלאנד ניכט צולאסען וויל, זינד יא אויך נאר ניכט בעהיררט ווארדען! ענגלאנד וויל יעטצט נור זיינע הינטערניסע פֿיר רוסלאנד בע-הייטען אינד וויל זיינען; דאס עס נאך פֿיר רוס-לאנד צו אפֿען האט אבער דע זענס ענגלישען טרויבען מיט נאכל אין ענדע געמאכט ווערדען! רוסלאנד מיט דיא שטענען אויפֿפֿארדערונג אן ענגלאנד רוסקען דיא פֿעלען ענגלישען קריגעס-שיפֿע אים דעם מערער פֿאר קאנסטאנטינאפעל צו ענטפֿערען; דא זאמט אויך רוס-ענגלישע קריגע איפֿערמיידליך אים.

אז שרייבט — איינע פעטערסבורגער א ט-ל ב ע צייטונג — איינע פעטערסבורגער אסט-לובע דעפעטע פראכטע וועדער פֿאליגענדע מיט-טהיילונג; וועגען דער ענגלישען האלטונג אין בעצט אויף דיא פֿאראנג אלל ער רוישישען פֿירערענס-בעמיינען אויף דעם קאנגרעס אינד וועגען דער פֿערטרוינג דער ענגלישען קריגעס-שיפֿע פֿאר קאנסטאנטינאפעל זינד אללע האפֿ-ניגען אויף ערהאלטונג דעם פֿירערענס-געשוואנ-דען; אויך רוסען אין סאן שטעפאנא וועלכע זיך שאן צוויק נאך רוסלאנד איינשיפֿען וואללטען; ערהעללטען דאך בעפֿרדל ווייטער; אין דער אים-געבונג קאנסטאנטינאפעלס צו פֿערבליבען; עס ווערדען נאך זיינע רוישישע ארמען צור פֿער-שטערקונג דאָרט רוסאנען; דא מאן זיך אויף א-י-נען צוואסמענישטאס מיט דער ענגלישען שטויט-מאכט געפֿאסט מאכען מיט.

אייס אלל דיוען וואהרען אינד פֿערלעס-ליכען מוסטהיילונגען קאנגען זינד שטענעמקען; דאס דער שטויט צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד איין זעהר געניסער געווארדען אונד ענגלאנד קאם צור איבערצייגונג דאס צווישען רוסלאנד אונד דעם טרויקרא נאך געהיימע אבמאכונגען צור שערענען ענגלאנדס עקסטרירען; ענגלאנד ווילל אויך רוישישע מנדליכע אונד שייטליכע פֿערשרעכעניגען ניכטס מעהר געבען; דא מאן מיט רוסלאנד נור מיט אפֿפען שפֿרעכען אונד זיך נור מיט דעם שווערע גאראנטיען פֿערשא-פען קאן; ענגלאנד האפֿט נאך אימער; דאס איינס עסטערהייט-אונגארן צו הילפע געהען ווירד; אונד וועגן אויך דעם ניכט געשעט; אז ווילל ענגלאנד אלליין דען קריגע נעגען רוסלאנד איפֿ-געהמען; ענגלאנד האט איינמאל ניכטס צו פֿער-

ליערען; דא עס איינע אינעל בילדעט; צו וועל-בער אויף פֿינד נאר ניכט צוקאממען קאן; ענדל האט ענגלאנד מעהר וויא דער אנדערע מאכט אונד אייראפא אינד אויך בייד דער קריגע-פֿירונג אייז נור דאס געלד דאס הייפט-זאכע; גרעכענ-לאנד ווירד גאנץ זיכער מיט ענגלאנד צוזאמען געגען רוסלאנד קעמפען; אינד וויא עס אים געסטריגען לייט-ארטוקעל דעם פעסטער ללאיד נאכגעוועזען ווירד; ווירד אויך עסטערהייט-אונגארן אויף זיינע ענגלאנדס שטעהען מיססען; דעןן וועגן עס פֿיר רוסלאנד געלייגען זאלטען זיך אויך נעגען ענגלאנד צו בעהייטצען; דאן ווירד דער רוישישע איבערמשה נאר קריגע געגען מעהר קענען; אינד עסטערהייט-אונגארן וועדע דאמאלס פֿערלארען; איין ענגליש-רוסישע קריגע ווירד אויך אנדערע פעטעט אין דען קריגע היינעפֿער-וועקען; דאס זיך היינעם איין וועלש-קריגע ענטשפֿינגען קאנגען.

גראף אנדראשי האט זיך אויף דען קאנגרעס צו זעהר פֿערלאססען; ער האפֿטע דא דען וועלש-פֿירערען ערהאלטען צו קאנגען; אונד וואר אויף איינע נייען ענגליש-רוסישען שטויט פֿאר דעם קאנגרעס נאר ניכט געפֿאסט; אבער אנדראשי דענקט אינד נארשאקא; גענוג — אינד וועלכט וועגן דער קאנגרעס שאן צו שטאנדע קאממען זאלטען; דאן האפֿט מאן אויך ניכט מעהר אויף איינע פֿירערליכען פֿערגלייך; דער קאנגרעס ווירדע שטויטען איינע אויסגלייכונג זאנדערן נור נאך מעהר שטויטען הערפֿארדיגען; דא ענגלאנד דיועס רוישישע פֿירערענס-בעמיינען אלס זיך אונגע-דעכטעמען אינד דאזער דורכאייס פֿיר אונא-געהטאכר בעציינעט.

היינט פֿירה זינד היער פֿאליגענדע דעפעטען איינעצאפֿען; ל א נ ד אן 24 מערין; ווייטעס רוסלאנד דיא ענטפֿערונג דער ענגלישען קריגעס-שיפֿע פֿאר מערער ענדליך פֿאר קאנסטאנטינאפעל פֿער-לאנגען; וויטעס ווארדע דא אונגארל דער דא-טייען ענגלישען קריגעס-שיפֿע בעד-טענדער פֿערטענדעט.

ק א נ ס ט א נ ס א פ ע ל 24 מערין; אין ברויק-דערע שטעט איינע 15000 מאן שטאר-קע טרויקשע ארמען; אין אנדערעם טרויקשעם לאנדע ווירד אס איינאנגע דעם שווארצען מע-דעם ערוויכטעט; — אסמאן פֿאשא ווירד היער מאָרנען מיט רעאָפֿ פֿאשא איינערפֿעלען.

ל א נ ע 24 מערין; אונד וואללטען מאן שאן דען קאנגרעס אויך איינע ענגלאנד צו-זאמטערטעטען לאססען; אבער עסטערהייט-אונגארן; פֿראנקרייך אונד אטאליען ערקלערען; אין איינע זאלטען קאנגרעס; אויף וועלכעס ענג-לאנד ניכט פֿערטרעטען אייז; קיינע געוואנדטען צו שיקען.

ל א נ ע 24 מערין; דיא ענגליש-רוסישע שטויט-פֿראגע האט זיך הייסע נאך שיערע צו ענטשפֿיטעט; אז דאס אויף איינע פֿערשטעדינג-שווער צו האפֿען אייז; מאן ווייס נאך ניכט אן צווישען ענגלאנד אונד עסטערהייט-אונגארן געהייט-בינדען עקסטרירען; איינע מייען א-נ-דראשי ווערדע דאס דרויק-קאויזער-בינדען דורכ-אייס ניכט פֿאללען לאססען; אנדערע וועדע מיי-נען; דאס אונטערטע דעם קאויזער-בינדענס-דער ענגליש-קעסערהייטישע בינד געטרעטען אייז.

דיא האכמאטליכע ווענעד 'אבענדפֿאסט' שרייבט: ענגלאנד פֿערלאנגט; דאס אלל ע יעטצט פֿאר דער רוישישען רעווערונג מיטגעהייל-טען פֿירערענס-בעמיינען גלייכצייטיג אלס פֿאר-לאגע אויף דעם קאנגרעס דייען זאללען; אים אלל ע יעטצט פֿונקטע בעשפֿרעכען צו קאנגען; אבער רוסלאנד ערקלערט; עס האבע זורד דיא פֿערשאפטעןליכע דער פֿירערענס-בעמיינען דאס ווענעד געהאן; ניכט אללע דיועס פֿונקטע מיססען דעם קאנגרעס פֿארנעלעט ווערדען עס שטעקט דעם יעדער איינעלענען מאכט פֿרייא זיך דיא איינען פֿונקטע צור בעשפֿרעכונג הערוויסע-זיבען וועלכע נעגען אירע אינטערעסען צו זיין שיינען; אז צום שיינען ווילל רוסלאנד דיא איינע נען פֿונקטע דעם פֿירערענס-פֿערטראגעס; וועלכע זיך אויף דיא אבטועטינג בעטראכטעט אינד דער נאדערליכען אויטשישען טרויקרא אן רוסלאנד בע-ציעהען ניכט ערסט פֿאר דער צווישטימט דעם קאנגרעס אבהענגיג מאכען רוסלאנד מיט בעס-אראביען אין יעדעם פֿאללע האבען; אונד אויך דיא אבטועטינג דער נאדערליכען אויטשישען טרויקרא אן רוסלאנד אייז בערוויסע הירקט צווישען דער טרויקרא אונד רוסלאנד אונגעמאכט ווארדען; אינד איינע אנדערע מאכט האבע הייערן נאר ניכטס הייערענערען ענגלאנד האט בערוויסע יע-גען הייערע שטויט-פֿראגע איינע זעהר דיא סטעט מאהניג אן רוסלאנד הייערע; אבער דיא היע-רויכ שאן ערהאלטען רוישישע אטאליעס אייז פֿיר ענגלאנד ניכט צו פֿירערענשטעללענד; איינע פֿער-איינמאליגע צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד אייז ביז יעטצט נאך איימער ניכט ערהאלטען אייז זא-לאנגע רייגע ניכט דער פֿאלל אייז; קאן אויך קיין קאנגרעס צו שטאנדע קאממען.

אין דער פֿארנעמטריגען העלענאצאנס-וועניג זאמטע גראף אנדראשי; עס וואר אין זאיינטיכט; דאס דער קאנגרעס אן איינע דער פֿערשטען טאגע דיועס אונטערטעטען יעדע צו-זאמטערטעטען קאנגען; אבער איינעווישען ענט-שטאנדען צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד בערטייע-דע שטויטען, אייז זאמט מאן יעטצט דיא צום ניכט מעהר בעשטימטען יעדען; אן וועל-בער דער קאנגרעס צוואסמענישטען ווירד.

איים דען דעלענאצאיען.

וויז האבען בערייטט דיא דערע אנהראש'ס דיא דערזעלבע אין דער אינגארשען דעלענאצאיען געהאלטען מיטגעטהילט. וויז האבען אויך בע- הייטס פראפטענליכט, דאס דיא אינגארשע דעלענאצאיע דיא געפארדערטען 60 מיליאנישע מיט בערייטענדע דיא געפארדערטע בעוויליגט האט. אינצווישען איזט דיעזע בעוויליגונג אויך ווימענס דער עסטעריישישען דעלענאצאיען ערפאלגט. וויז האבען דאהער נור דיא האבאנישע ערשטאנטע דערע נאכצוגעבראען. דיא גראף אנדראשי פאר דער אבשטיממנג אין דער עסטעריישישען דע- לענאצאיען געהאלטען. גראף אנדראשי ווערעטע זיך אין זיינער דערע צו צעגליך קענען דרוי גיס- קראד דען איך דער עסטעריישישען דעלענאצאיען דער ווארט פיהרער דער מינארטעט וואר, וועל- בע פאן איינער בעוויליגונג דער 60 מיליאנישע נילרען ניכטס וויססען וואללטע. גראף אנדראשי זאגט אינטער אנדערס:

דיא דעלענאצאיען געזאהנליך היקט דיא העניערונג מיט דען אייגענטליכען בעווע-גרינדען איהרער פארדערונגען ערשט הארט פאר דער אבשטיממנג הערפאר, דיא האפט, וויך אין זאכלעס פארדערונג אויך דיא אבשטיממנג און ווירקען צו קאננען. אויך מהאט דיעס ניכט. אויך ווארשטעט ניכט, אויך וואללטע אפען וויז אז גע- שאה עס, דאס אין דעם אייגענליכען זיא און איינע פארדערונג וועגען דיא בעוויליגונג פאן 60 מיליאנען איינבראכטע, אויך צעגליך אויך אללע בעווע-גרינדען אויך אללע פאליטישען ציעלע דייטליך איינאיינאנדער צועקטען. וועלכע מיך צו דערער פארדערונג ניכט בלאס פארדאכטען אים אנהער נאכבראדע נאט'הייטען צו ווען אז מעהר מיט איינס דאהער בעדייערן ווען דער דרוי נוסקרא סראפערעס בעהייטעט. דאס אויך ענע בעדייערונגען ניכט בעטייבישע העסטע פארדערע ערפאלגט וויז איינשטעלען אויך ניכט אויך בלוט אפערען מיסטען. איים דיעזעס גינדע מאכט מיר דרוי נוסקרא זאגן: דיא מיט פארדער דען דעהיים שהווערען. נון אויך מיט עס אפען זאגען דיא אויך אויך איינען זאל בען פאן- יואורף ניכט געפאסט וואר, אויך בין אויבערזייגט דאס מין נאכפאלגער אלס מיניסטער דעס איו- דען גענען זיך עבען דען ענטנענענענענענע פארדערע עדהעבען וויר, ער ווירד זאגען: אויך האבע דיא דעלענאצאיען פערזאהנט, דיא אויך אייך אללע פראגען דערזעלבען צו פיעל אייך צו אפען געאנצוויארטע האבע.

אויך האבע אבער אויך היערן נאך מינער

אייגענען אויבערזייגונג געהאנדעלט אויך פירכטע דאהער עבען אז וועגן דען פארדערען מיניעס נאכ- פאלגער איים מיניסטערען דעס איווערן אלס דען פארדערע דעס העררן דרוי נוסקרא. אויך נאכ- פאלגער קאננטע מיר נעמליך דען פארדערע מא- בען. אויך העסטע דען דעלענאצאיען צופיעלי גע- זאגט. דיא הענעקען אויך מיר אבער: די הערן בע- שטעהט און דען דיא ניטע וויטע דער דעלענאצא- יען. איינע פארלאמענטע דערשטע אויך אללער- דינס ניכט אז פיעל מיטטהיילען, דיא דיעס האנ דען באראטער איינעס, איינאכענערדליכען פרא- גראמעטע העסטע. אלליין איינע הערזיילעך- מיטטהיילען אויך איינער דען געזען און גיס- זימזונג שאדעט נאך אויסען פיעל ווענענער. ווע- הער אבער ווי דען בעשען האט. איים דיא הער- צאצאיען איינען איינבליק אויך דיא אויסווערען פאליטיק געניגען אויך דיא פאלגע דעסטע מעהר פערטוינען צוויי העניערונג האבען. אויך גלייכע דאהער ניכט. דאס אויך אין דען דעלענאצאיען צו פיעל געזאגט. אבער דרוי נוסקרא מאכט מיר ווי דען פארדערע דען פארדערע אויך העט- טע אויך דען דעלענאצאיען צו ווענען געזאגט. אויך אויך דעזער פארדערע אויזט אנטבענדיגעט. וואללטע אויך עמיא גענויא מיטטהיילען. פיר וועל- בע בעדייערונגען ווי איינער אללען איינשטע- דען איינשטעלען מיסטען וואס העסטע אבער דאן דער קאנרעס צו מהונ? דיעזער האט זא דען איינפאכען דיא מיניסטען אויך איינשטעלע- פערשידענדיגען אויך פארדערע ווענע אים- צעגלייכען ווענע אבער יעדע דעה-מאכט איהרע בעדייערונגען שאן צו הויזע פעסטשטעללען ווירדען אויך פאן דענעלבען איינשטעלען קיינען איינשטעלען נאכזאכטען. דיא העסטע פאן אים פארדענען יעדען פירענד-פעריז אויך דעס קאנרעסע צוויי איינפאכען געזאגט. — איים דעס געזא- טען פירענדע יעדער, דאס אויך דיא פארדער- צו אלס העסטע פאן אין דען דעלענאצאיען צו פיעל אדער צו ווענען געשאפצען, אין קיי- נער ווויזע פערדיענע האבע.

דיעזער דרוי נוסקרא זאגט אבער אויך: די

בעוויליגונג דיא 60 מיליאנען ניכט. ווייל זאלבע צוויי ערזעילונג איינע ערפאלגע אויך דעס קאנ- גרעסע ניכט איינע זיך. נאך דעס שרידען נא- פאלגען. ווערשען דער בעריהמטע פראנצאזישע שטאאטס-מאנן טאללייראנד אויך נאמען דעס גע- דעינעוואציען פראנצויזישע אהנע איינע העללעך אויך דעם ווענער קאנרעסע אהנע עיראנא דע- נאך הויך ווענען אויבערלענענען שטאאטס-מענע- שען גייסט דיא גענענענענענע ערפאלגע. פרייליך וואר דאס אויך טאללייראנד. נון אויך אויך זאגט:

און וויליאם דען בריעף דורכגעלעזען האסטע זאג-

פרייליך וואר דאס אויך טאללייראנד אויך בין עבען קון זא גראסער שטאאטס-מאנן אלס דיעזער, ער מיט זיינע גראסען טאלענטע קאננטע עבען אויך אהנע איינע העללעך אויך דעם ווענער איינע- סע גראסע ערפאלגע עררונגען. מין קליינעס טא- לענט מיט עבען פאן 60 מיליאנען איינשטעלענע פיר ווערען אויך דעם בעריהמטע קאנרעסע דע- דיא וואהרען אנווערער איינשטעלענען מיט ער- פאלג איינשטעלען צו קאננען. ווענען דרוי נוסקרא אלזא פיר דיא בעוויליגונג דער פאן מיר געפאר- דערטען געלדער קיינען גרינד געפארדען. זא העט- טע איהן דיעזע דאך מין ווענענע טאלענטא- בען ווענען זאללען וועלכעס אהנע געלד ניכטס אים- היכטען קאנן. אויבערנעס העסטע דרוי נוסקרא און גענענענע דען פערשטארבענע טאללייראנד גע- נען מיך אנהערן זאללען. דיעזער שטאאטס-מאנן שפארך דען גערוואזען איים: "גאטט האבע דעס מענשען דיא שפארבע גענעבען, אויך זיינע געדא- קען צו פערנען דעם דען דעם דעם הייט: טאל- ליראנד האט נען דאס אויסגעפראכען וואס ער- ווירקליך געדאכט. ער וואר ניכט אפען אויך ליעכטע עבען דיא געהיים-שהווערען. אויך בין דא- הער אויבערזייגט, דאס דרוי נוסקרא אויך דעם טאללייראנד איינע געלד-פארדערונג ניכט בעווילי- לונג העסטען. אויך דיעזער בעעעהינג שטעהע אויך אלזא מיט דעם גראסען טאללייראנד אויך איינער שפיעל" (אללגעמינע הייסערקייט).

דיא פארדערען ציינען יעדער ביא דרוי נוסקרא אויבערזייגער צו זיין. ער בעהייטע פא- אויך, דאס איך מיניען געהעריגע פריערליכע פא- ליטיק אין איינע קריענדישע פערענדרעט האבען. ער זאגט פערנער, דאס אויך איינער בעהייטענע העסטע, עס ווערדע צווישען רוסלאנד אויך דער מרקיז נאר צו קיינעס קיינען קאסטען, וואו אויך מיר דיא עראיינזיסע אלס איינען קורצ-זייטיגען פאליטיקער ערשיינען לאסטען. אויך וויל ציערסט דען דעלענאצאיען פארדערע אויך ווענען. אויך לייבפראשי גילט בעקאנטליך אלס וועסטער- פראפעט. דיעזער פיהלט דיא בענענענע דעם וועט- טעיס שאן איינע טאגע פריהער, נון האבע אויך מיר נע אלס פאליטישען לייב פראשי איינגע- בען. דער דאס גענויא איינען אויסען קאננען וועלכע ווענענע דאס פאליטישע וועסטער געהען קאנ- טען. לארד בעקאנטליך ער אין לאנדאן אויך געוויס אין גראסער שטאאטס-מאנן. אויך דאך האט דערזעלבע נאך זעכס וואגען פאר אויסברע- דעס רויס-מירקישען קריעגעס פערזייערע. דאס דער פריעדע קיינע שטאאטס-ערלידען ווערדע. זא ארשטיילטע אויך יעדער מענשע מיט גענוגעס פערשטאנדע. וואס פארדערע דען רוסלאנד?

דיעזע שטאאטס-מאנן וואס דיא האבען יעמעס הייער איינע נוסט וואפען אין דער האנד!

פאלליעטאן.

מעקרווידיגע פעהעלטניסען.

(87 טע פארשעצונג.)

ניין! ניין! זאגט עטעסעלעך אויך בעקאנט- פיעל האבע אויך נור אויך קליינע נוס; דאצו איים נאך דער לאנגע פיעל-לייבניג נאמען, לארד בעקאנטסערלי- ניכט זא וואל-קליינענער.

ווייליאם אויך נאך פריידענדיג איינענען. דיא דאמיט- ליעזע וויר!